

A scenic view of a city canal, likely in Amsterdam, with modern buildings and autumn trees. The text is overlaid on the image.

LIVESTREAM HOE BRENG JE BELEGGINGSBELEID IN LIJN MET HET IMVO-CONVENANT?

7 december 2020



VERBOND VAN VERZEKERAARS

Programma webinar

15:30-15:45: Het IMVO-convenant en monitoring

door Boy Slijp, Verbond van Verzekeraars

15:45-16:45: Opzetten IMVO-beleid

door Marijn Momma en Gijs Cremers, Sprenkels & Verschuren

16:45-16:55: Q&A

16:55-17:00: Afsluiting en vooruitblik



VERBOND VAN VERZEKERAARS

HET IMVO-CONVENANT

Boy Slijp, Verbond van Verzekeraars

7 december 2020



VERBOND VAN VERZEKERAARS

Het IMVO-convenant

1. Governance
2. Aandacht voor duurzaamheid
3. Nieuw IMVO-beleid overheid
4. Monitoringsrapportage
5. Actieplan



VERBOND VAN VERZEKERAARS

1. Governance

- ▶ 2018-2023
- ▶ Samenwerking
- ▶ Gezamenlijk overleg Verbond + ZN
- ▶ Onafhankelijke Monitoringscommissie

IMVO Convenant Verzekeringssector



VERBOND VAN VERZEKERAARS



2. Aandacht voor duurzaamheid

ENERGIE

Beleggers draaien van fossiel naar groen

Bert van Dijk Carel Grol 2 dec



Windpark in aanbouw in de Oostzee. Volgend jaar zijn de investeringen in offshore wind in Europa voor het eerst net zo groot als de investeringen in olie en gas. Foto: Jens Büttner/DPA

In het kort

- Beleggers in de energiesector kiezen op steeds grotere schaal voor bedrijven met een groen profiel.
- De druk op fossiele bedrijven om hun CO₂-uitstoot te beperken, heet inmiddels een 'beleggingsrisico'.
- Bovendien presteren de niet-fossiele energiebedrijven over de afgelopen vijf jaar structureel beter.

NOS NIEUWS • BUITENLAND • MA 13 JULI, 23:08

Indonesische vissers protesteren tegen baggeraar Boskalis



Indonesische vissers AFP

NOS NIEUWS • BINNENLAND • VANDAAG, 06:00 • AANGEPAST VANDAAG, 06:44

Shell voor de rechter vanwege klimaatverandering



Activisten protesteerden vorige maand bij de raffinaderij van Shell in Pernis ANP



Heleen Ekker

redacteur Klimaat en Energie

In Den Haag begint vandaag de rechtszaak tegen Shell, die is aangespannen door Milieudefensie en zes andere maatschappelijke organisaties. Ook 17.000

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Klimaatrisico's op de agenda bij toetsingen

Nieuwsbericht

Datum 30 november 2020

Klimaat- en milieugerelateerde risico's worden vanaf volgend jaar een standaardonderdeel van de personentoetsingen bij banken, verzekeraars en pensioenfondsen



VERBOND VAN VERZEKERAARS

2. Aandacht voor duurzaamheid



Vereniging van Beleggers
voor Duurzame Ontwikkeling

OVER VBDO ONS WERK PUBLICATIES NIEUWS EVENTS

VBDO lanceert campagne Verzeker je wereld voor consumenten

29/11/2020

Vandaag start de landelijke campagne 'Verzeker je wereld' van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO), gesteund door Het Verbond van Verzekeraars. Steeds meer Nederlanders laten duurzaamheid meewegen in hun aankoopgedrag, maar weinigen zien nog het verband tussen verzekeren en duurzaamheid. De campagne is bedoeld om consumenten bewust te maken van de mogelijke impact die hun verzekeringspremie heeft op een meer duurzame wereld.

Nederlanders kiezen bewust voor bijvoorbeeld een duurzame



Doneer en draag bij aan onze missie

Nieuws

AFM Doelgroepen Onderwerpen Actueel Registers AFM Portaal 🔍

Actueel > 2020 > september > Consument accepteert meer risico en lager rendement voor duurzame belegging

Consument accepteert meer risico en lager rendement voor duurzame belegging

1 september 2020 | Nieuws

Particuliere beleggers lijken genoeg te nemen met lagere rendementen en meer risico als beleggingen duurzaam zijn. Dat stelt de Autoriteit Financiële Markten (AFM) op basis van consumentenonderzoek. De maatschappelijke roep om duurzaam beleggen wordt steeds



↓ Rapport: Consument accepteert meer risico en lager rendement voor duurzame belegging

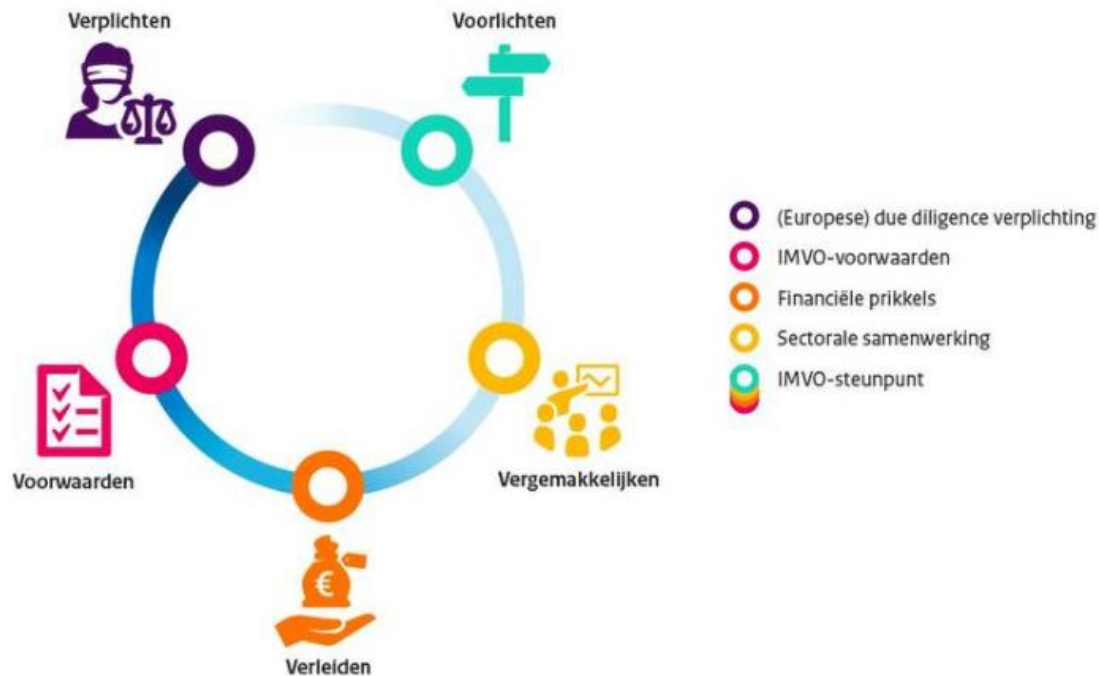
↓ English version report: Consumers accept more risk and lower returns on sustainable investments

↓ Position paper AFM en duurzaamheid

3. Nieuw IMVO-beleid overheid



3. Nieuw IMVO-beleid overheid



Notaoverleg

Internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO)

Deze vergadering moet nog plaatsvinden

[Bekijk dagoverzicht](#)

8 december 2020

17:00 - 21:00 uur

Zaal: Groen van Prinstererzaal

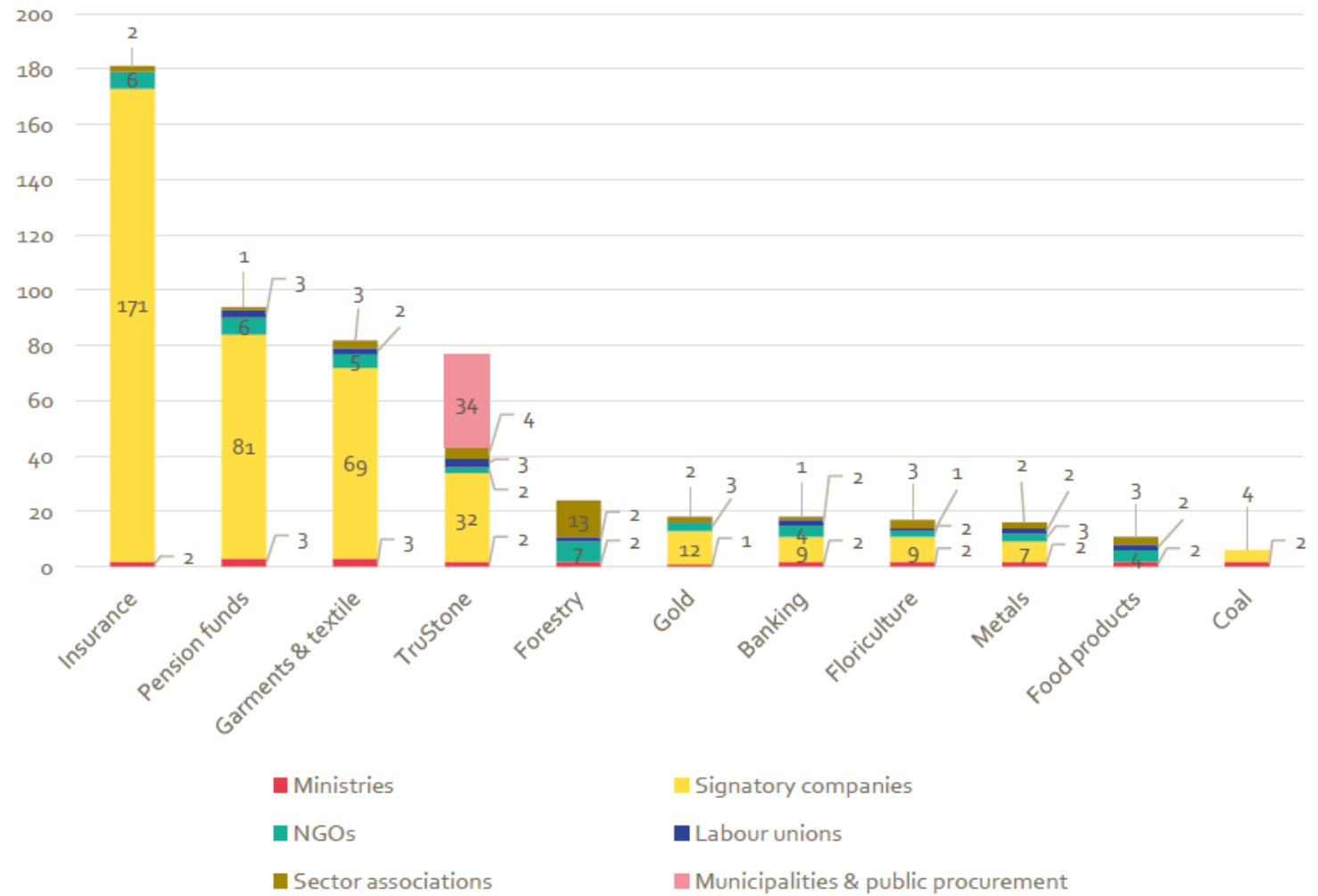
Commissie: Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking



VERBOND VAN VERZEKERAARS



Ons convenant



VERBOND VAN VERZEKERAARS

4. Kritisch monitoringsrapport

 VERBOND VAN VERZEKERAARS





2e monitoringsrapport IMVO-convenant: de sector moet vol aan de bak!

 14-10-2020

'Geschrokken.' Dat was de onafhankelijke Monitoringscommissie over de resultaten van het tweede monitoringsrapport van het IMVO-convenant. "Kijkend naar de afspraken in het convenant, dan voldoet maar een heel klein deel van de verzekeraars aan alle afspraken. Gelukkig doen verzekeraars het op een aantal vlakken ook heel goed, er worden uitsluitingslijsten gehanteerd en men spant zich in richting de vermogensbeheerder. Echter, gezien het tijdpad, dan moet de sector vol aan de bak."

Dit was de hoofdboodschap van de [digitale bijeenkomst](#) over de resultaten van het

IMVO Convenanten
Convenant Verzekeringssector



Webinar Monitoringsrapportage

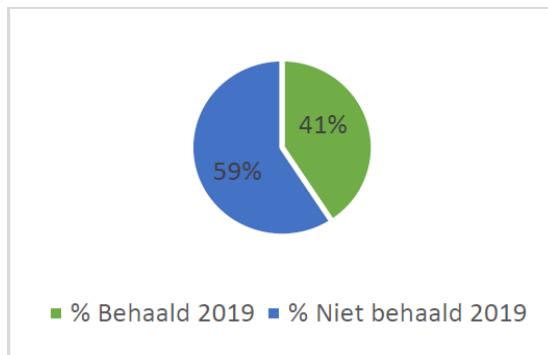
**Monitoringscommissie –
Rens van Tilburg**



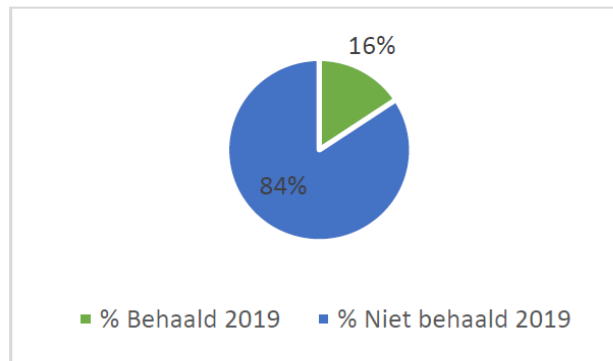
VERBOND VAN VERZEKERAARS

4. Kritisch monitoringsrapport

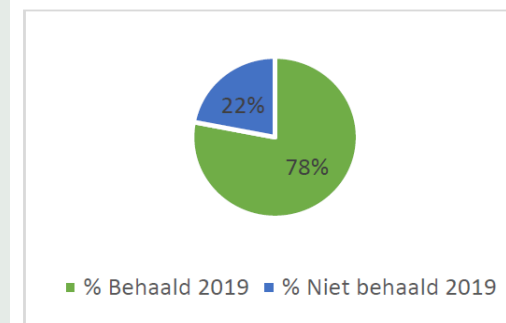
Figuur 2: Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's



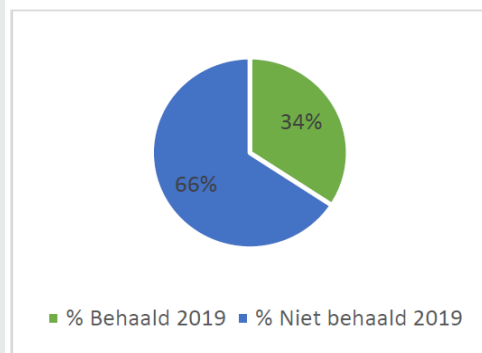
Figuur 4: Sector- en/of themagericht beleid



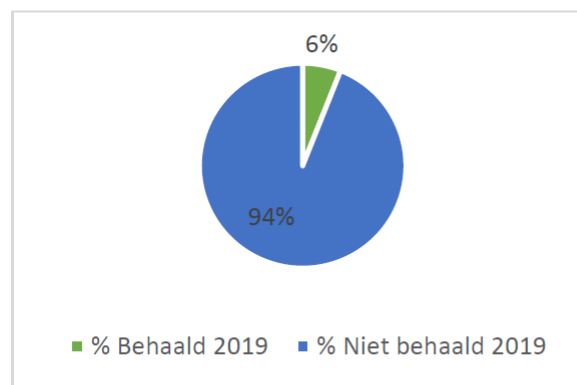
Figuur 7: Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid



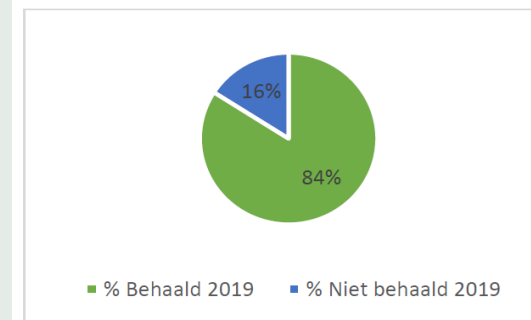
Figuur 3: Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid



Figuur 8: Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG-beleid



Figuur 5: Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd





4. Derde monitoring

- ▶ Q1/Q2: vragenlijst derde monitoring
- ▶ Voor zomer derde monitoringsrapport
- ▶ Alle verzekeraars met belegd vermogen (klein/middel/groot)



VERBOND VAN VERZEKERAARS

5. Actieplan

- ▶ Actieplan voor verbetering: twee lijnen
- ▶ Directe ondersteuning
- ▶ Webinarreeksen

Verzekeringsector

Internationaal MVO SER

HomeOver dit convenantPartijenNieuws

04-12-2020

Monitoringsrapport zet aan tot actie

De Stuurgroep van het Internationaal MVO-convenant maatschappelijk verantwoord beleggen in de verzekeringssector heeft haar reactie gepubliceerd op het tweede Monitoringsrapport. De Stuurgroep spreekt haar commitment uit voor het behalen van doelstellingen van het convenant en blijft werken aan de focus en prioritering van de verschillende aandachtsgebieden van het convenant.



© Shutterstock

De onafhankelijke Monitoringscommissie geeft in haar [rapport](#) aan dat op een aantal vlakken de implementatie van het convenant goed verloopt. Tegelijkertijd blijft een groot percentage van de middelgrote en grote verzekeraars achter op de tijdslijnen van het convenant. Er is een extra inspanning nodig om in het volgende convenantsjaar een zichtbare stap voorwaarts te zetten bij de implementatie van het convenant door de verzekeraars die nu achter op schema dreigen te lopen.

De Stuurgroep geeft in haar [reactie op het Monitoringsrapport](#) verder aan een actieplan op te stellen met meer aandacht voor het onderling overleg tussen de partijen en een betere betrokkenheid van de achterban van de verzekeraars. Convenantspartijen moeten ook slimmer gaan samenwerken, waarbij er meer ruimte komt voor onderlinge informatie-uitwisseling.



VERBOND VAN VERZEKERAARS

5. Actieplan: webinarreeksen



Hoe breng je beleggingsbeleid in lijn met het IMVO-convenant?

Hoe breng je beleggingsbeleid in lijn met het IMVO-convenant?

Aan de slag met verantwoord en duurzaam beleggen.

📅 7 december 2020	🕒 15.30 - 17.00
📍 Online	💻 Webinar
📖 Vakkenis	Bestemd voor: Leden en andere geïnteresseerden
Voor leden: Gratis	Prijs voor andere geïnteresseerden: Gratis

Basis Due Diligence



Webinar: Aan de slag met thematisch IMVO-beleggingsbeleid!

Webinar: Aan de slag met thematisch IMVO-beleggingsbeleid!

3. Dierenwelzijn

📅 10 december 2020	🕒 9.30 - 10.30
📍 Online	💻 Webinar
📖 Vakkenis	Bestemd voor: Leden en andere geïnteresseerden
	Prijs

Thematisch beleggingsbeleid



VERBOND VAN VERZEKERAARS



Dank voor uw aandacht

Vragen? Input? Ideeën?

b.slijp@verzekeraars.nl

Verzekeringssector



Internationaal
MVO

| SER



VERBOND VAN VERZEKERAARS



IMVO en het MVB beleid



Marijn Momma en Gijs Cremers
7 december 2020



Introductie



Sprenkels & Verschuren B.V is in 2007 begonnen als puur Nederlands adviesbureau voor **verzekeraars**, pensioenfondsen, institutionele beleggers, werkgevers en vakbonden. Wij staan voor **onafhankelijke, pragmatische en betaalbare** advisering. Onze organisatie bestaat momenteel uit circa **70 medewerkers** (van wie 15 partners).



[Marijn Momma](#)

marijn.momma@sprenkelsenverschuren.nl
0031 20 564 31 10



[Gijs Cremers](#)

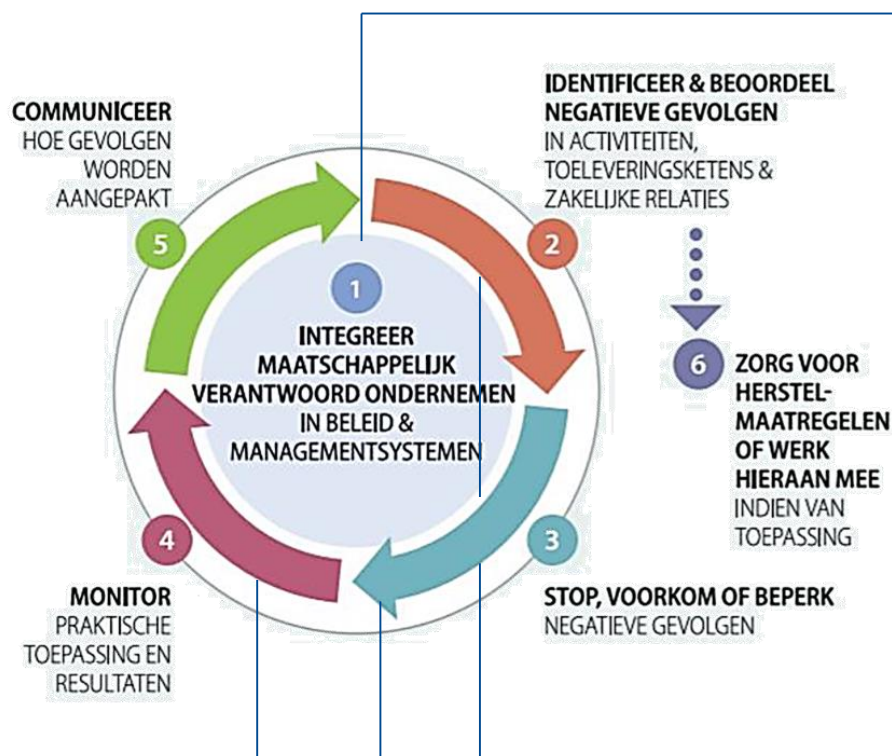
gijs.cremers@sprenkelsenverschuren.nl
0031 6 82 435 364



[Caroline Bosch](#)

caroline.bosch@sprenkelsenverschuren.nl
0031 6 83 236 876

Due Diligence IMVO



ESG-beleid (H3 convenant)

Stap **1**

Deadline 5 juli 2019 (uitloop tot 5 juli 2020)

Omvat:

- Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's
- Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid
- Sector- en/of themagericht beleid
- Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd
- Informatie over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties
- Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid

Onderwerp van vandaag

ESG-due diligence (H4 convenant)

Stap **2** **3** **4**

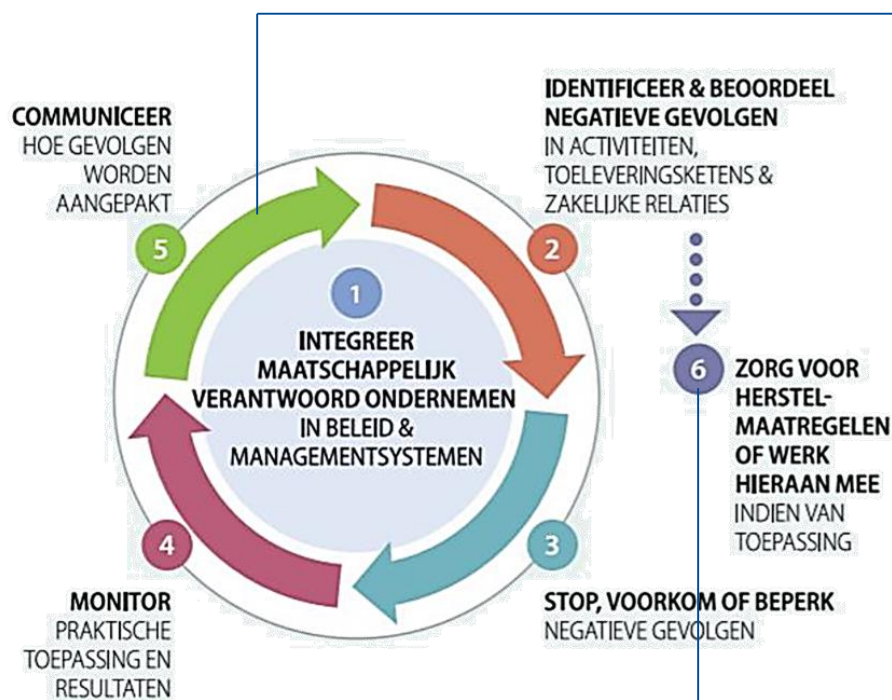
Deadline 5 juli 2020 (uitloop tot 5 juli 2021)

Omvat:

- Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's
- In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts
- Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen
- Bijhouden effectiviteit maatregelen

Vervolgssessie 20 januari 2021

Due Diligence IMVO



Transparantie & rapportage (H5 convenant)

Stap 5

Geen deadline vastgesteld

Omvat:

- MVB-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid
- Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen
- Jaarlijks informatie publiceren over investeringskeuzes
- Jaarlijks informatie publiceren over stemgedrag, dialoog en engagement
- Jaarlijks informatie publiceren over stakeholder-engagement

Herstel & verhaal (H6 convenant)

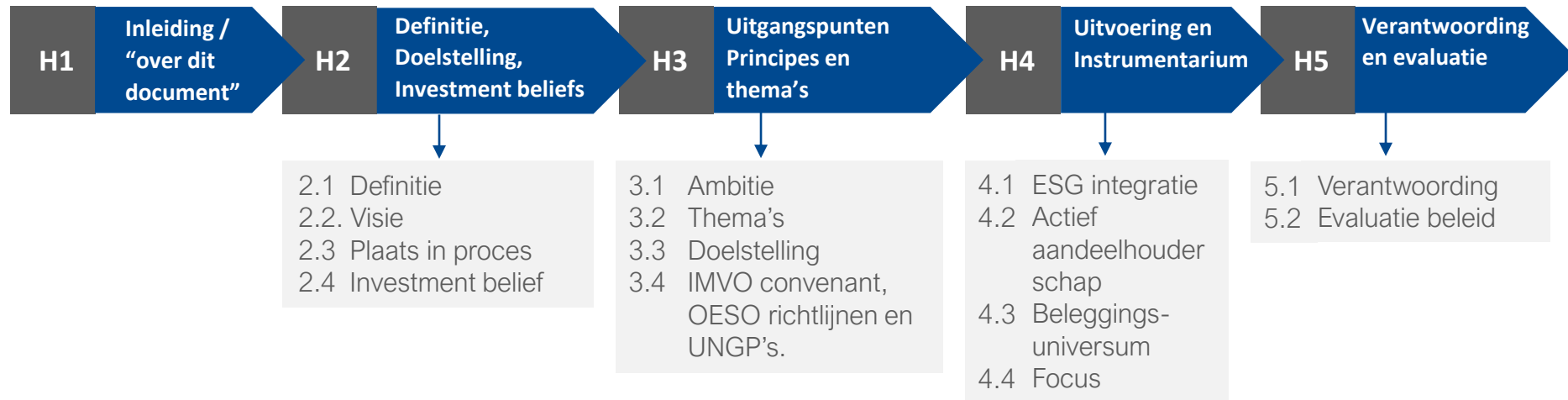
Stap 6

Geen deadline vastgesteld

Omvat:

- Invloed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal
- Verantwoordelijkheid nemen m.b.t. toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts
- Invloed aanwenden bij het versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau

Inhoudsopgave MVB beleid



Vandaag doorlopen we deze inhoudsopgave stap voor stap. Daarbij wordt extra aandacht geschonken aan de eisen vanuit het IMVO convenant. We gaan specifiek in op stap 1

H1 | Inleiding / “over dit document”

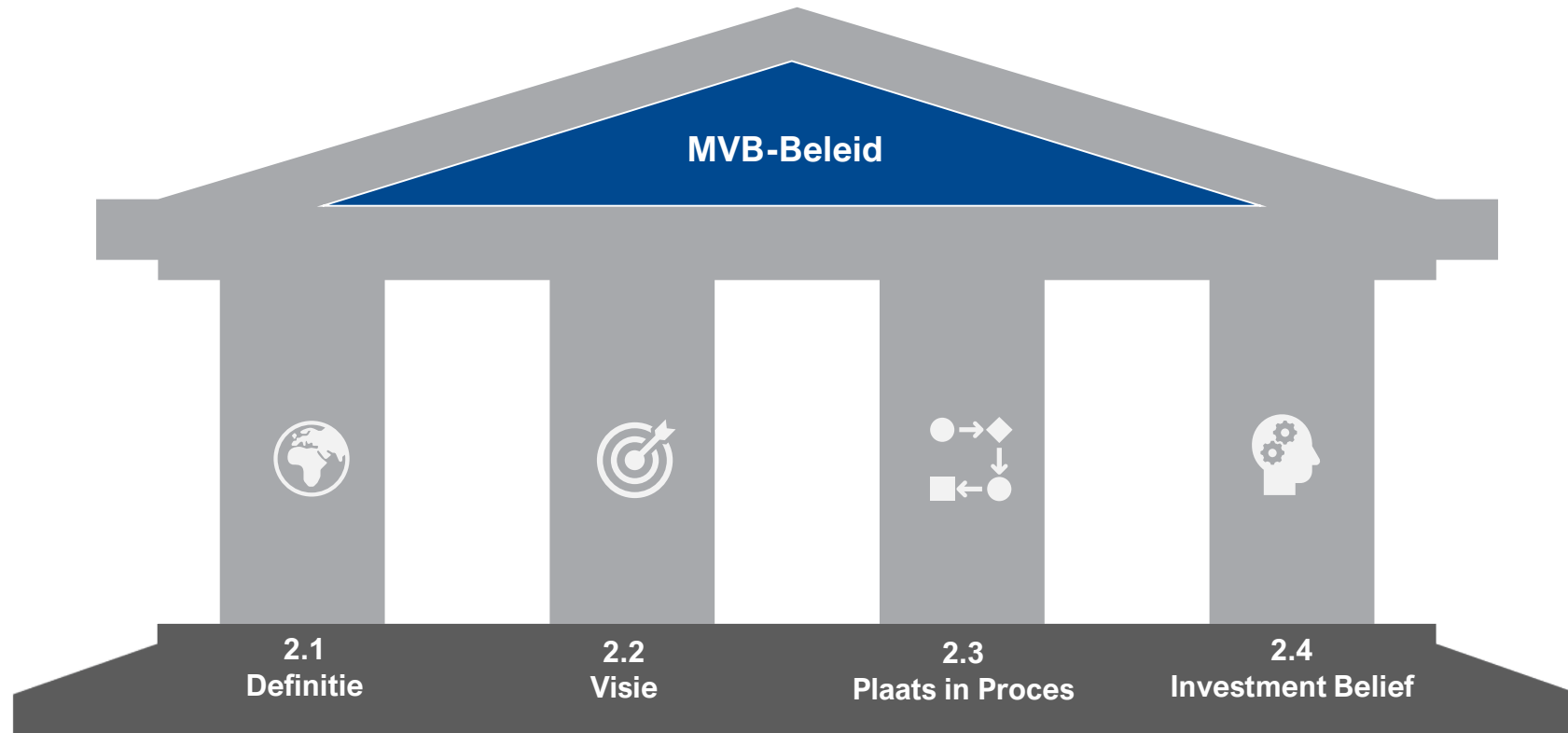
Hier laten we u zelf even op kauwen



H2 | Definitie doelstellingen & Investment beliefs

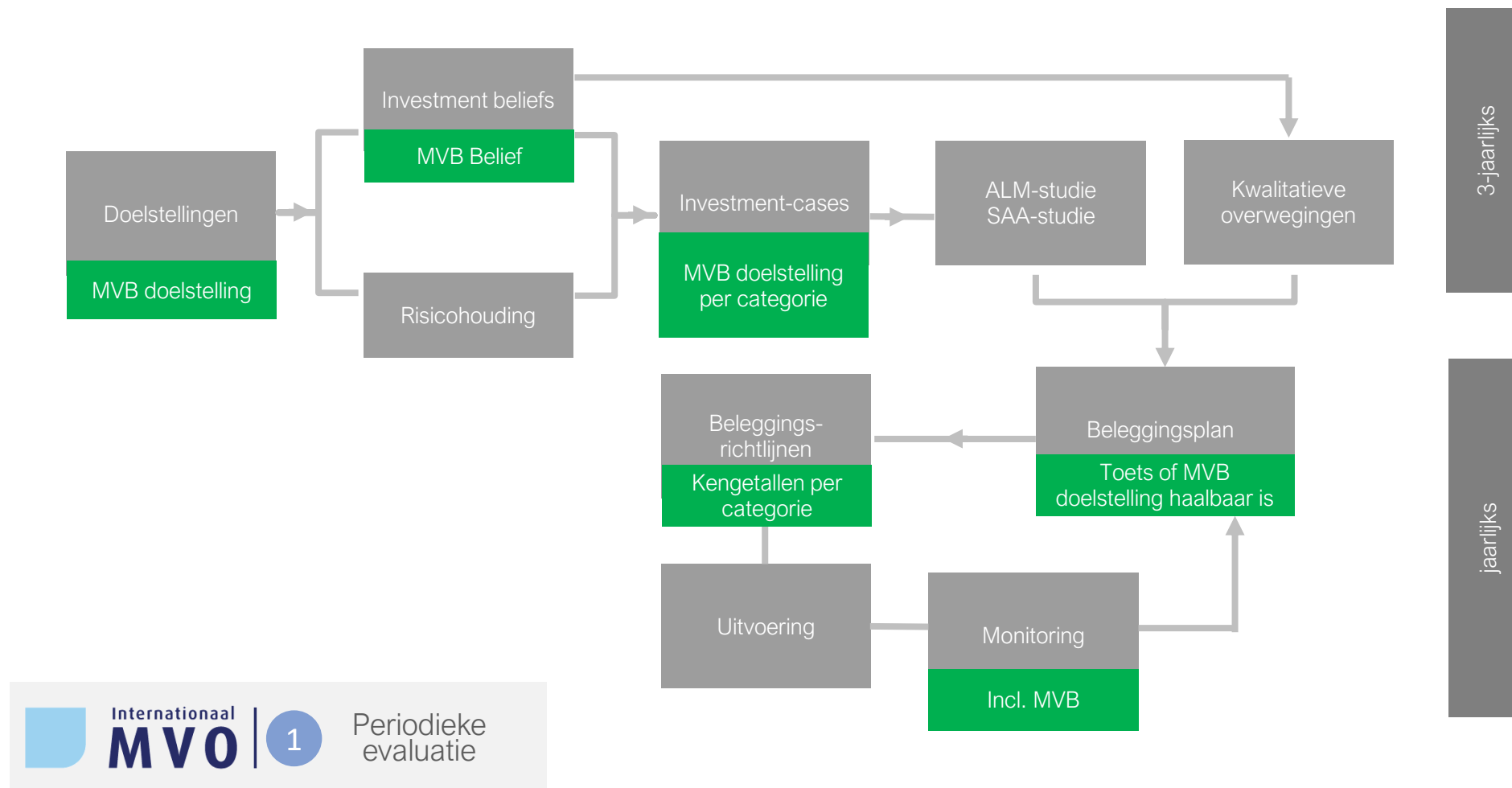
2.1 Definitie | 2.2 Visie | 2.3 Plaats in Proces | 2.4 investment belief.

- Vastleggen van onderliggende visie, doelstelling, proces en belief op gebied van MVB
- Deze pilaren vormen het fundament van het beleid



H2 | Definitie doelstellingen & Investment beliefs

2.3 Plaats in Proces



H2 | Definitie doelstellingen & Investment beliefs

2.4 investment belief



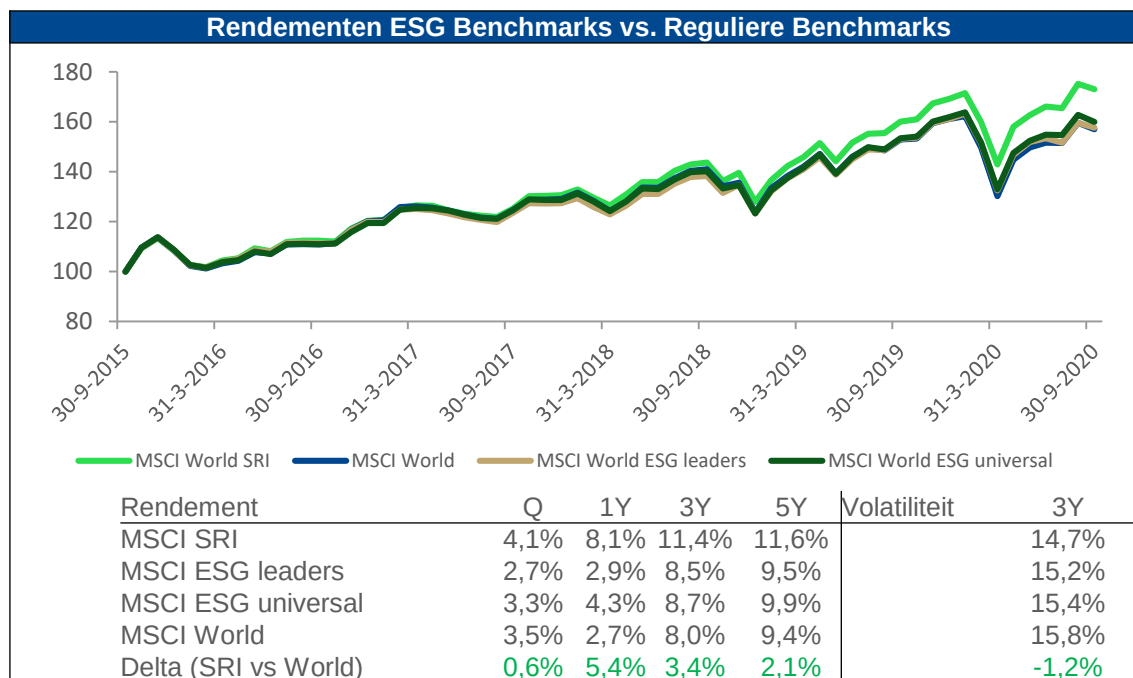
Lever rendement op



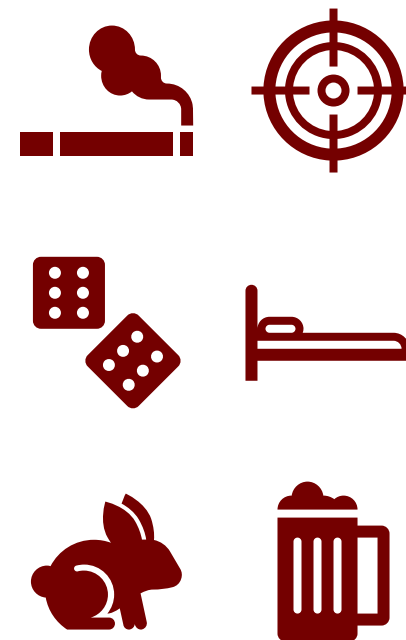
Hoeft geen rendement te kosten



Extra kosten als gevolg van transacties en uitvoering. Gemis aan 'reputatierisicopremie'



Bron: S&V Rendementen ESG en Reguliere benchmarks, Q3 2020



H3 Uitgangspunten, Principes en Thema's

3.1 Ambitie

- Vastleggen van Ambitie



H3 Uitgangspunten, Principes en Thema's

3.1 Ambitie

- Vastleggen van Ambitie

Voorbeeld enquête vraag:		Wilt u als verzekeraar voorloper zijn op het gebied van MVB?	Mag MVB ten koste gaan van het rendement, bv. door hogere kosten?
MVB Ambitie Niveau			
4	Koploper	+++	+++
3	Voorloper	+	+
2	Volger	±	±
1	Achterhoede	-	-

H3 Uitgangspunten, Principles en Thema's

3.2 Thema's

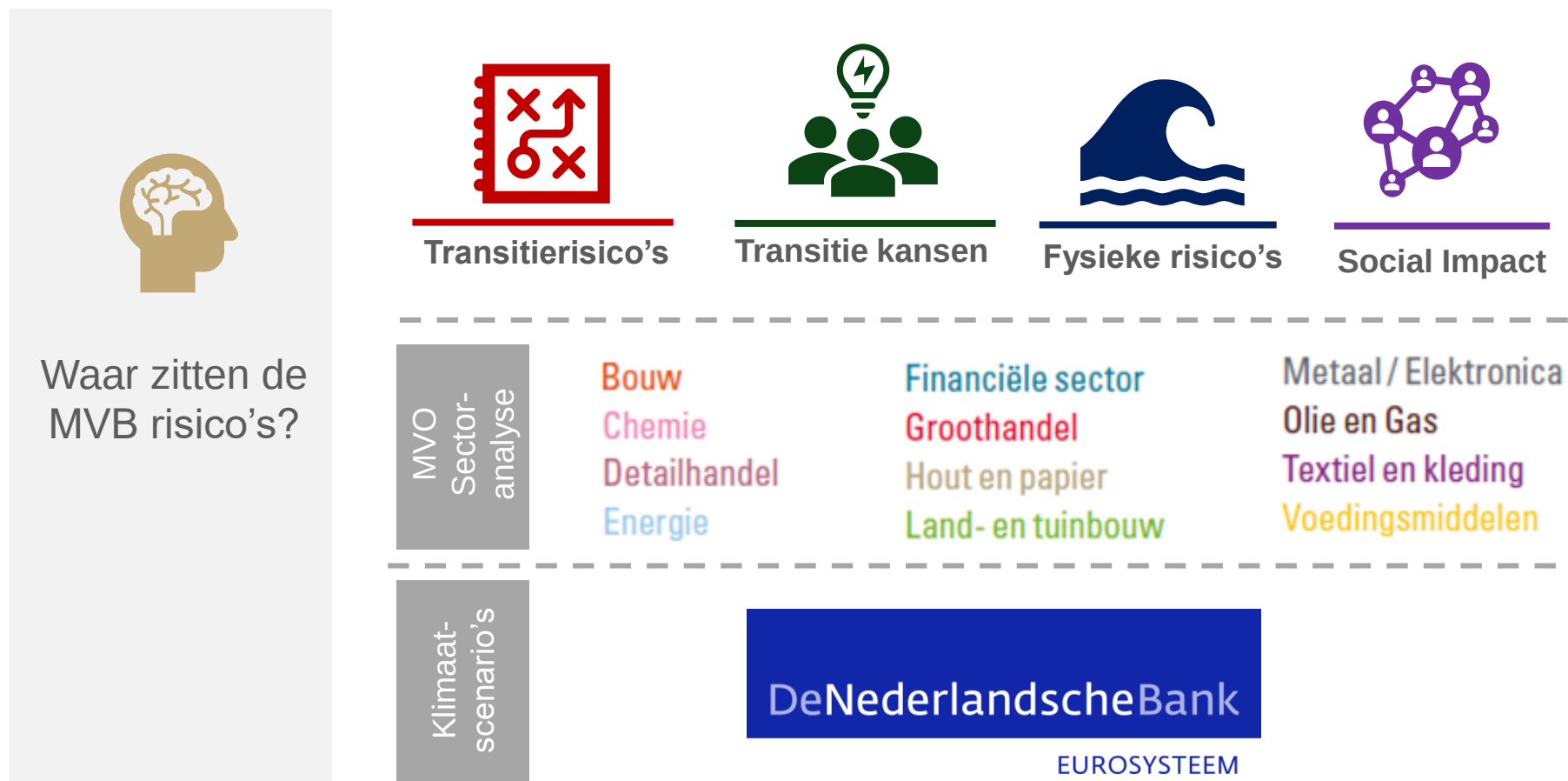
- Aangeven welke MVB thema's een rol gaan spelen bij het waarmaken van de ambitie



H3 Uitgangspunten, Principles en Thema's

3.2 Thema's

- Aangeven welke MVB thema's een rol gaan spelen bij het waarmaken van de ambitie



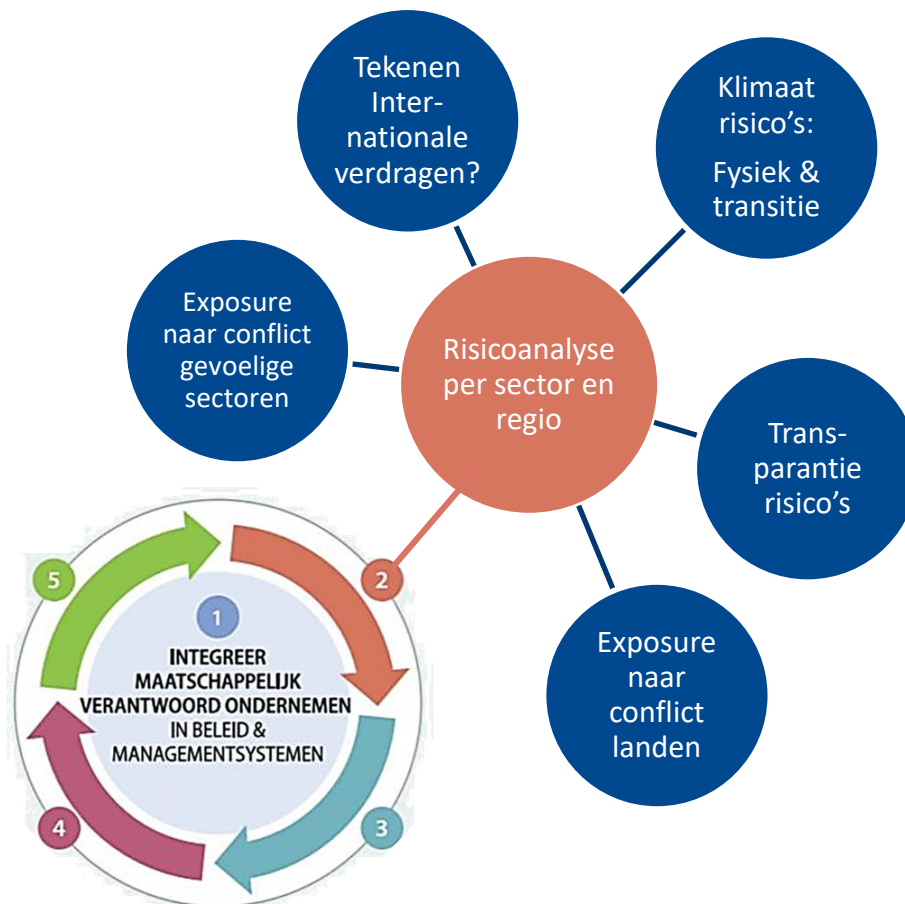
H3 Uitgangspunten, Principles en Thema's

3.2 Thema's

- Aangeven welke MVB thema's een rol gaan spelen bij het waarmaken van de ambitie



Waar zitten de MVB risico's?



Waar in beleggen we uit risico-overwegingen niet en waarom niet?

Waar zien we risico's maar beleggen we toch, en waarom dan wel?

H3 Uitgangspunten, Principes en Thema's

3.3 Doelstellingen

- Formuleren van concrete doelstellingen aan de hand van ambitie en thema's



H3 Uitgangspunten, Principles en Thema's

3.4 IMVO-convenant , OESO richtlijnen en UN Guiding Principles

- Verzekeraar committeert zich aan OESO-richtlijnen en UNGP's
- Verzekeraar onderschrijft OESO-richtlijnen en UNGP's
- Verzekeraar hanteert OESO-richtlijnen en UNGP's als uitgangspunt
- Uitbestedingspartijen onderschrijven OESO-richtlijnen en UNGP's



Verzekeraars dienen inzicht in hun beleggingen te krijgen en ernaar te handelen in lijn met de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling)-richtlijnen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's, Richtlijnen van de Verenigde Naties).

OESO-richtlijnen

- MVO richtlijnen voor multinationale ondernemingen
- Meerdere thema's



UNGP's

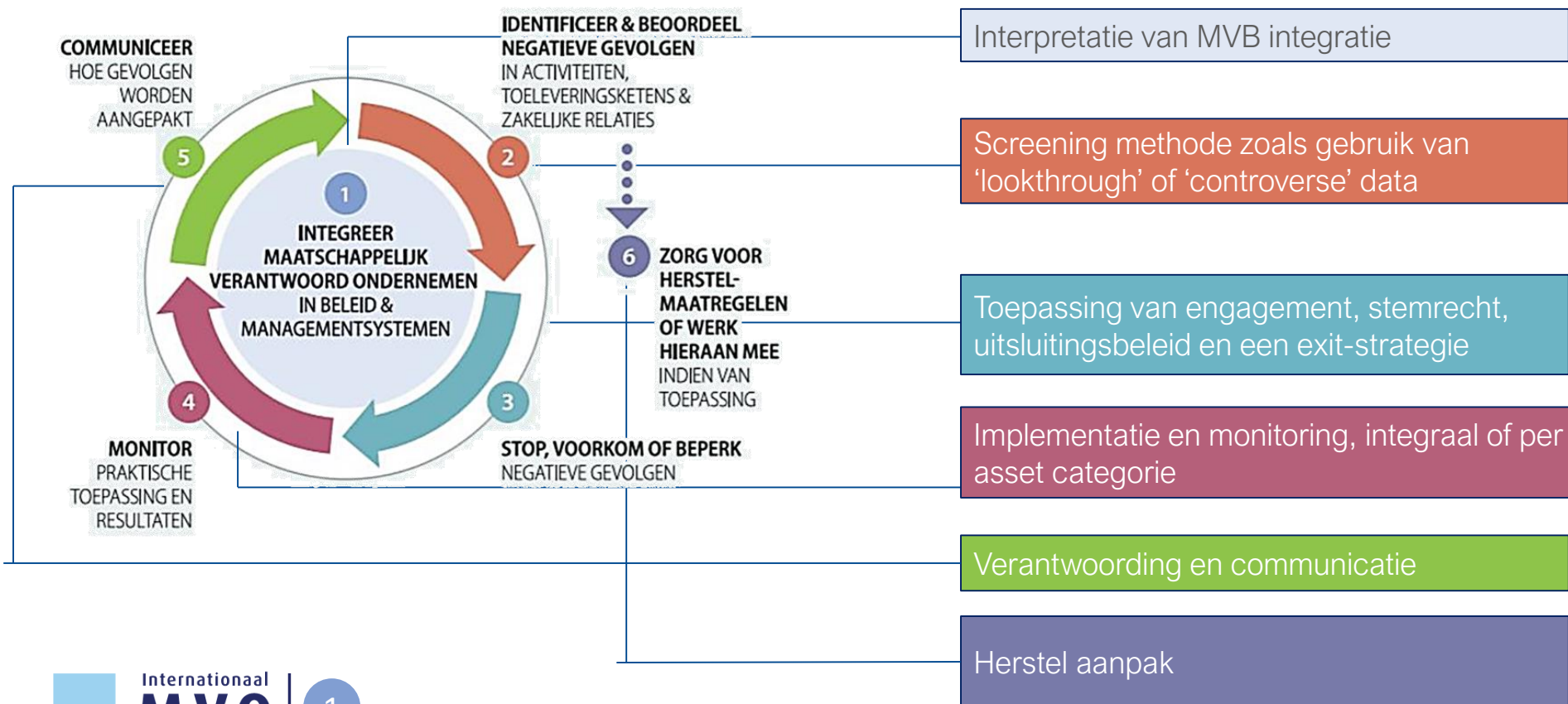
- Richtlijnen voor overheden en bedrijven m.b.t. mensenrechten
- Interpretatie van VN



H3 Uitgangspunten, Principles en Thema's

3.4 IMVO-convenant , OESO richtlijnen en UN Guiding Principles

- Beschrijving van alle stappen van due diligence cyclus (ook de gevolgen voor derden)



H4 Uitvoering

Instrumentarium

- Geïmplementeerd instrumentarium
- Wijze waarop doelstelling wordt uitgevoerd

4.1 MVB Integratie



4.1.1 Integratie
MVB-factoren

4.2 Actief aandeelhouderschap



4.2.1 Stembeleid



4.2.2 Engagement

4.3 Beleggingsuniversum



4.3.1 Uitsluiting



4.3.2 Best-in-class

4.4 Focus



4.4.1 Impact
investing



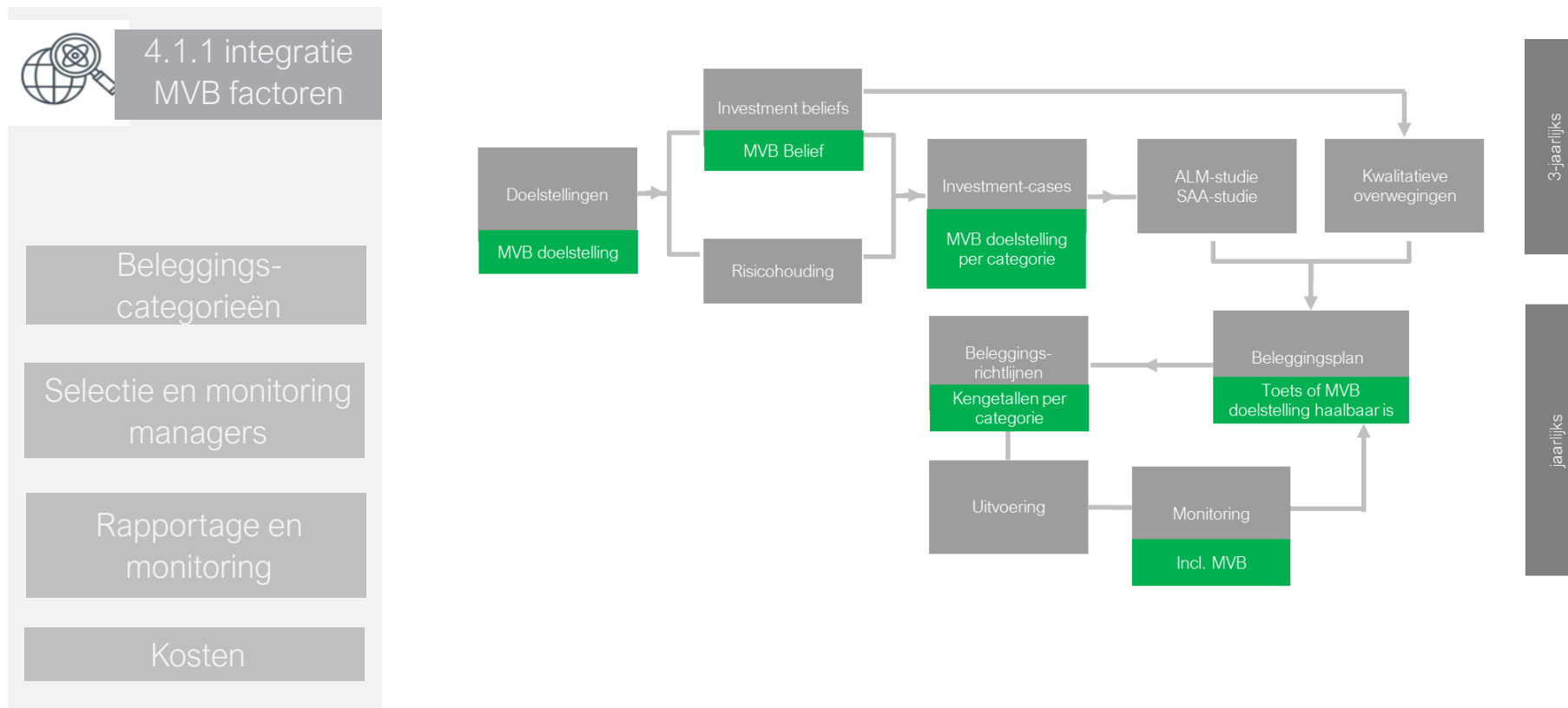
4.4.2 Thematisch
beleggen

H4 Uitvoering

4.1 MVB Integratie

- Integratie van MVB binnen **het besluitvormingsproces (beleggingscyclus)** en **beleggingsportefeuille**
- Doelstellingen over de gehele portefeuille

Integratie van MVB binnen het besluitvormingsproces (beleggingscyclus)



H4 Uitvoering

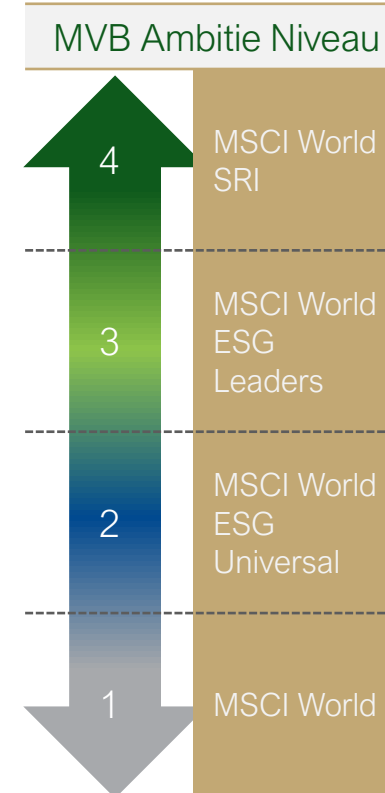
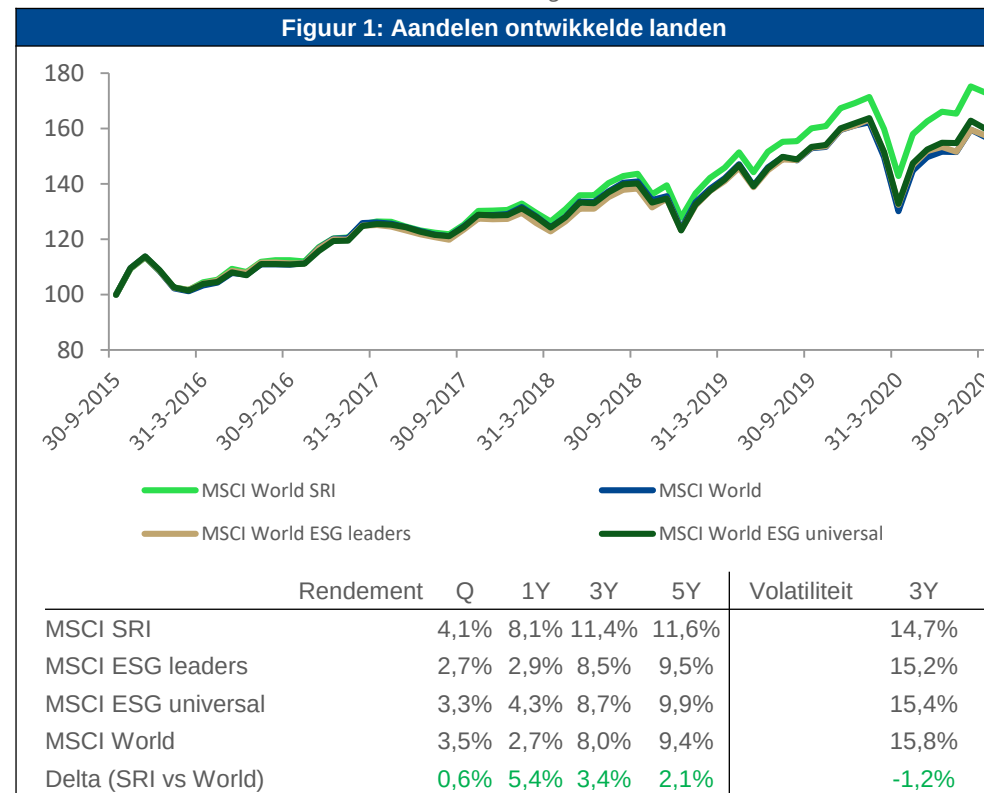
4.1 MVB Integratie

- Integratie van MVB binnen **het besluitvormingsproces (beleggingscyclus)** en **beleggingsportefeuille**
- Doelstellingen over de gehele portefeuille

Integratie van MVB binnen **beleggingsportefeuille**



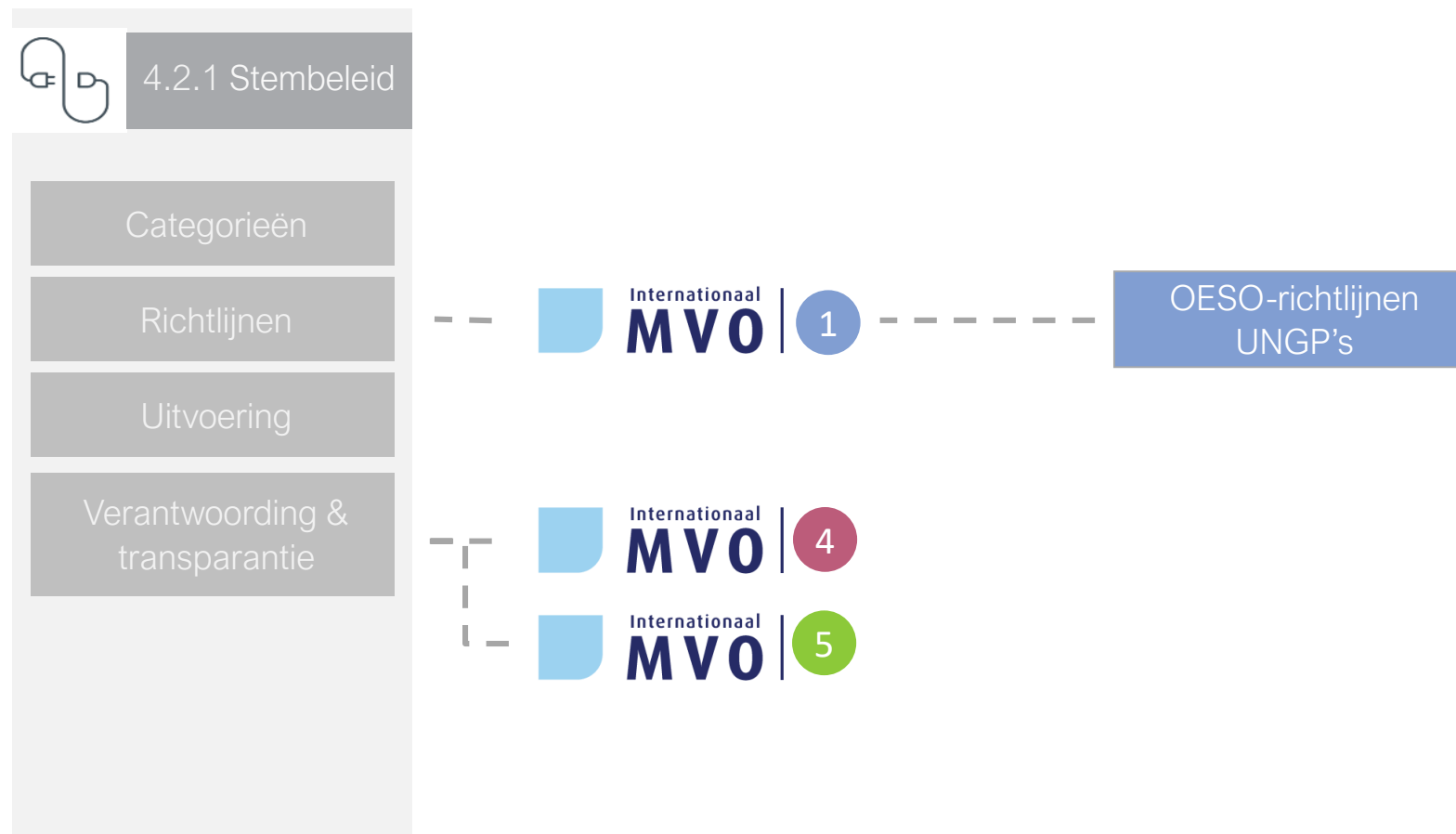
Bron: S&V Rendementen ESG en Reguliere benchmarks, Q3 2020



H4 Uitvoering en instrumentarium

4.2 Actief aandeelhouderschap | 4.2.1. Stembeleid

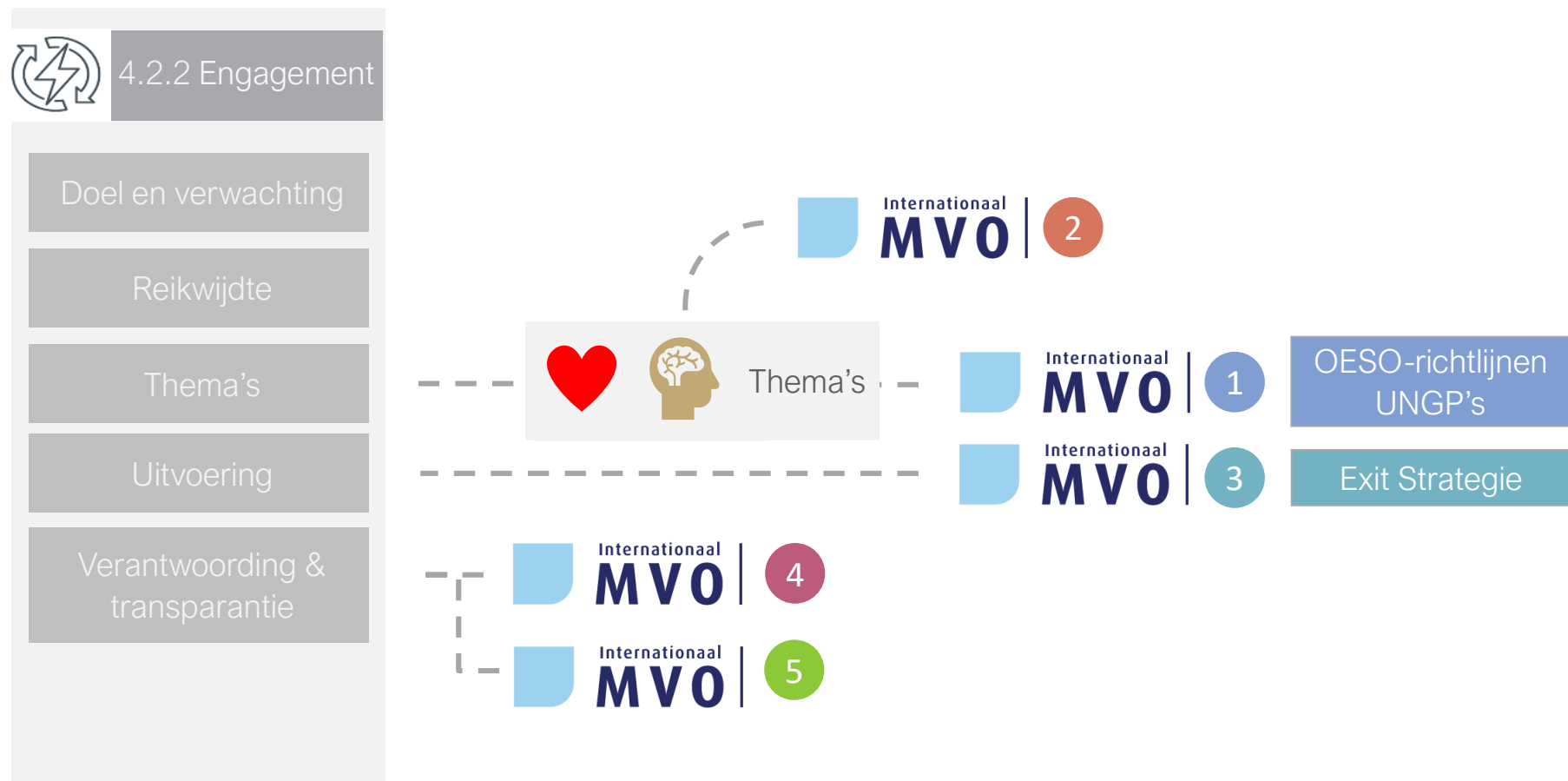
- Stembeleid aansluitend bij OESO-richtlijnen en UNGP's



H4 Uitvoering en instrumentarium

4.2 Actief aandeelhouderschap | 4.2.2 Engagement

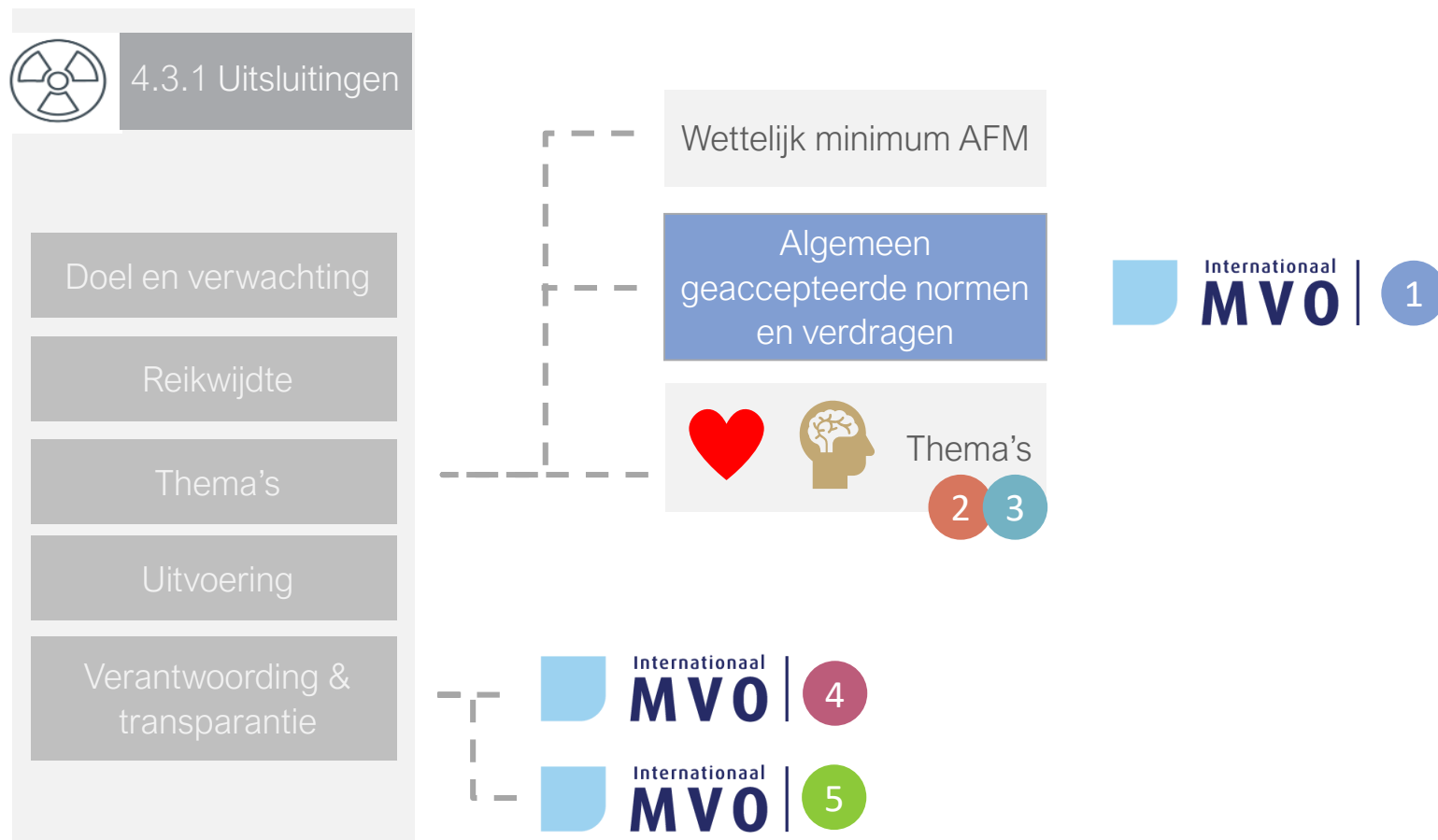
- Engagement aansluitend bij OESO-richtlijnen en UNGP's



H4 Uitvoering en instrumentarium

4.3 Beleggingsuniversum | 4.3.1. Uitsluitingen

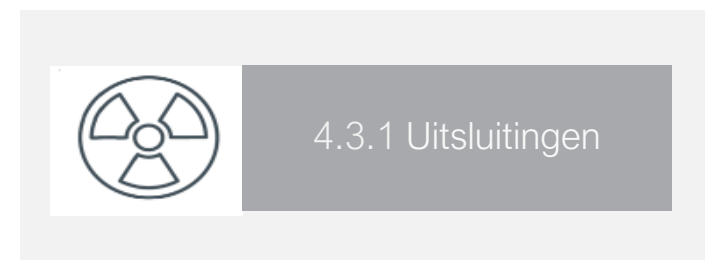
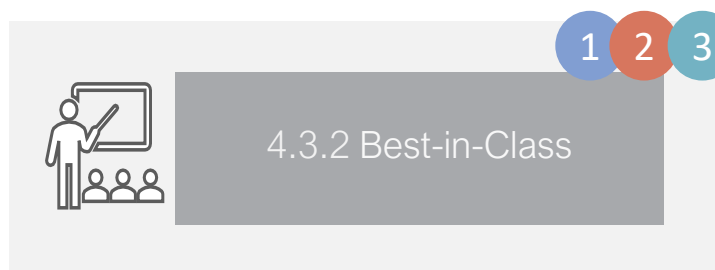
- Uitsluitingenbeleid aansluitend bij OESO richtlijnen en UNGP's



H4 Uitvoering en instrumentarium

4.3 Beleggingsuniversum | 4.3.2 Best-in-Class

- Opnemen van Best-in-Class benchmarks



Voorbeeld in aandelen	Grijze benchmark	Een eerste stap	Een betere wereld	Groen profiel
	MSCI World	MSCI ESG Screened	MSCI ESG Enhanced Focus	MSCI SRI
Uitsluitingen	—	±	+	++
Best-in-class	X	X	X	✓

H4 Uitvoering en instrumentarium

4.4 Focus | 4.4.1 Impact Investing } 4.4.2. Thematisch beleggen

- Behalen van (extra) impact om aan de geformuleerde doelstellingen te kunnen voldoen



4.4.1 Impact investing



4.4.2 Thematisch beleggen

Liquide



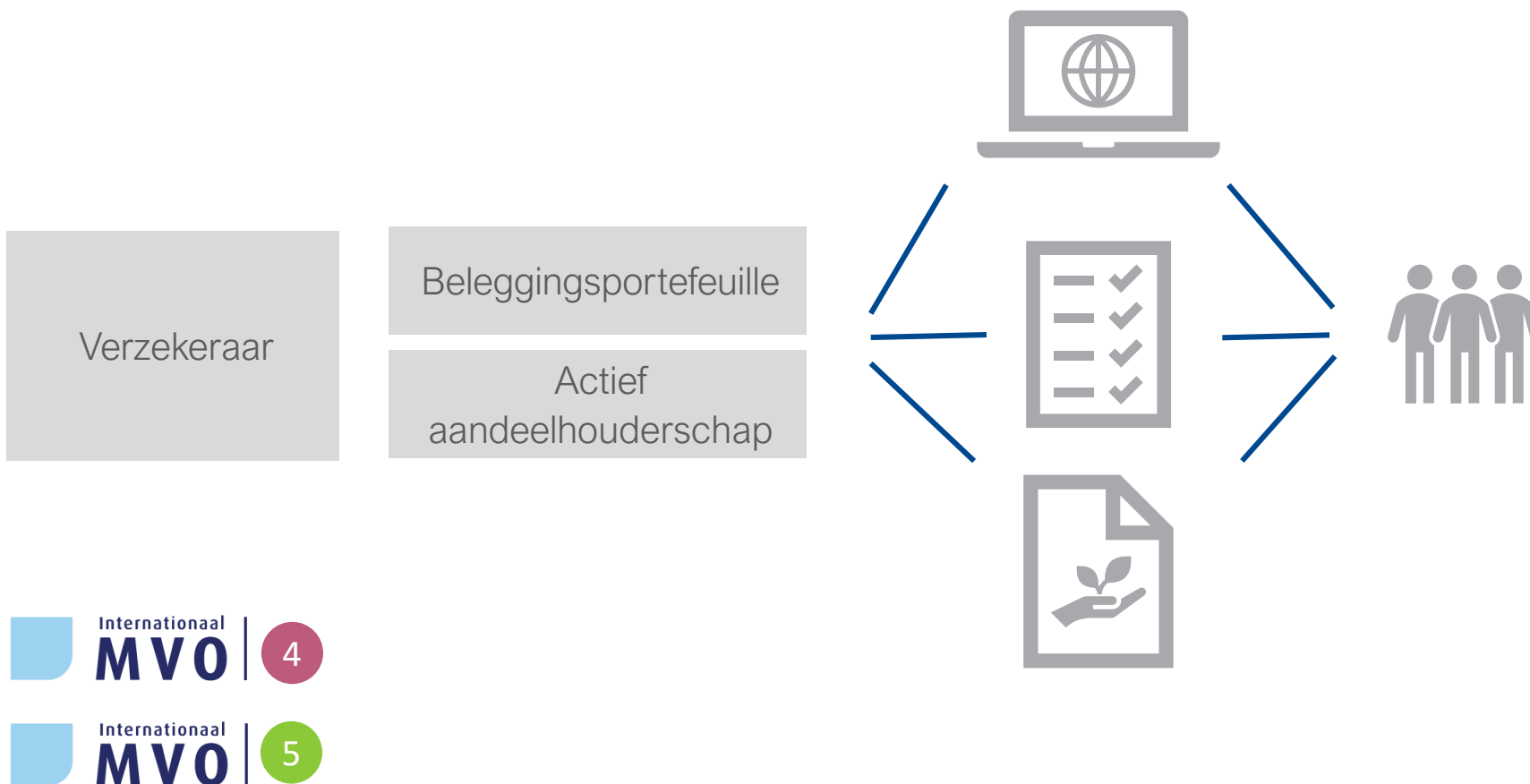
Illiquide



H5 Verantwoording en evaluatie

5.1 Verantwoording

- Communiceer en wees transparant over de aanpak en resultaten



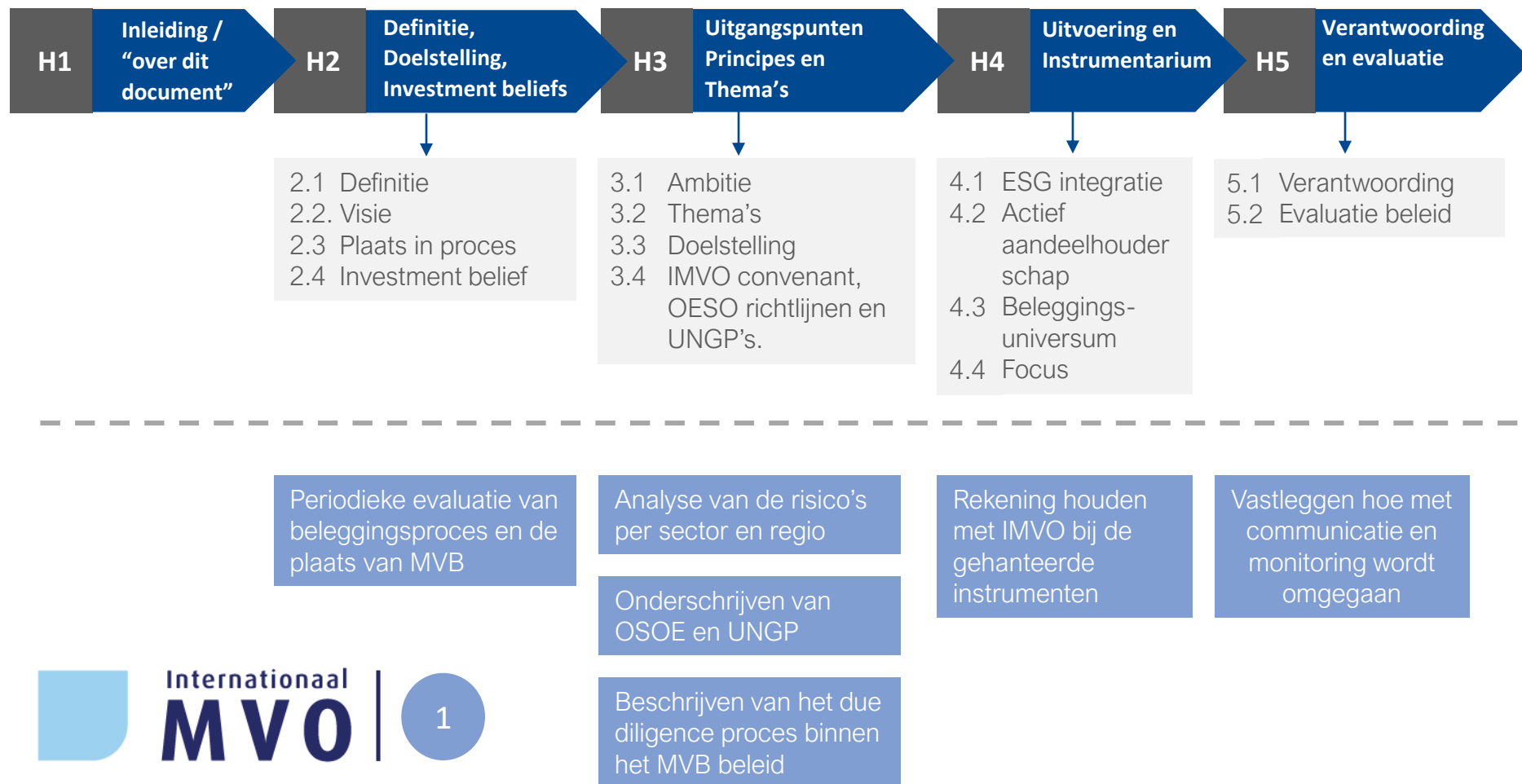
H5 Verantwoording en evaluatie

5.2 Evaluatie beleid

- Methode en periodieke basis voor evaluatie beleid



Samenvattend



Onze specialismen

Investment Consulting



Data Oplossingen

Legal



Risicomanagement

Compliance



Transitiemanagement

Actuariaat



Pensioenadvies

Q&A

Tijdens de livestream kun je vragen stellen.
Gebruik hiervoor de optie: **Een vraag stellen** (rechts op het scherm).

7 december 2020



VERBOND VAN VERZEKERAARS

Afsluiting

- 2^e sessie in deze reeks: 20 januari 2021, 14:30-16:00.
- Webinars thematisch beleggingsbeleid:
 - 10 december Dierenwelzijn (09:30-10:30)
 - 26 januari Wapens/wapenhandel
 - 2 maart Landrechten



Dank voor uw aandacht

Vragen? Input? Ideeën?

b.slijp@verzekeraars.nl

Verzekeringssector



Internationaal
MVO

| SER



VERBOND VAN VERZEKERAARS